

LAWRENCE E. JOSEPH

APOCALIPSA 2012

Traducere din limba engleză
ADRIANA BĂDESCU

LAWRENCE E. JOSEPH s-a născut pe 7 februarie 1954 în Danbury, Connecticut. A studiat la Universitatea Brown din Rhode Island, între 1970 și 1974, și la Universitatea California din San Diego, între 1975 și 1977, unde a fost și asistent universitar la Catedra de literatură. A scris numeroase articole pe teme științifice, de mediu, de politică și de afaceri pentru publicații precum *New York Times*, *Salon* și *Audubon*. În prezent este președintele consiliului de administrație al Aerospace Consulting Corporation din Albuquerque, New Mexico. Printre lucrările sale se numără *Strawberry Fields Forever: John Lennon Remembered* (1980, coautor), *American Lifestyles for the 1980's* (1981), *Amerika* (1987, coautor), *Gaia: The Growth of an Idea* (1990), *Common Sense: Why It's No Longer Common* (1994).

NEMIRA

CUPRINS

<i>Mulțumiri</i>	5
<i>Introducere</i>	7
Partea I: Timpul	29
1. De ce, totuși, 2012?	33
2. Șarpele și jaguarul.....	48
Partea a II-a: Pământul	63
3. Fălcile lui 2012	67
4. Focurile iadului arzând	83
5. Dincolo de Atitlán	105
Partea a III-a: Soarele	119
6. Să vezi pete în soare	123
7. Africa se despică! Urmează Europa!.....	145
Partea a IV-a: Spațiul	163
8. Spre norul energetic	169
9. Prin oglinda imaginației	188
Partea a V-a: Extincția	213
10. Oof!	219
Partea a VI-a: Armagedon	237
11. Să vină sfârșitul lumii!	241

12. Ura pentru <i>status quo</i>	264
13. 2012, bizarul factor de atracție	279
Concluzie	309
Epilog 2012.....	329
<i>Note</i>	335
<i>Referințe</i>	344
<i>Indice</i>	355

www.libris.ro

Faptul că șoferul rastafarian de taxi intona rugăciuni reggae închinat Atotputernicului Jah tot drumul spre aeroport, bâțâind din cap cu fruntea până la volan de cel puțin cincizeci de ori în vreme ce tăia curbele autostrăzii I405, cea mai aglomerată din sudul Californiei, nu mă deranja în sine. Omul era un profesionist excelent. Nu mă supăra nici faptul că interiorul taxiului era tapetat cu imagini lucioase, cu lei arătându-și colții, acoperite cu mesaje religioase despre dragoste, moarte și Leul lui Iuda. M-am născut în New York City, unde ziua îți este frecvent condimentată de șoferi de taxi săriți de pe fix. Ceea ce m-a lăsat, totuși, cu gura căscată, a fost modul în care, când i-a sunat telefonul mobil, rastafarianul meu a devenit instantaneu întruchiparea sobrietății, spunând: „West Side Transportation, cu ce vă pot ajuta?” Iar după ce a închis „ușa biroului”, a revenit la Jah, la lei, rugăciuni și bâțâieli.

Mă îndreptam spre Guatemala, pentru a mă întâlni cu șamani mayași ce urmau să-mi explice profețiile referitoare la anul 2012. Când i-am spus acest lucru, Elia, menajera mea originară din El Salvador, a început să strige: „No te vayas! Gangas! Gândește-te la copiii tăi! Dacă nu te mai întorci?” și a ieșit în fugă din cameră. Poate că rugăciunea cântată de șoferul rastafarian era un soi de binecuvântare euforică pentru o călătorie fără pericole. Slăvit fie... Jah!

Când am oprit în fața aeroportului, l-am întrebat într-o doară dacă auzise ceva despre anul 2012.

– Iluminează-mă, a răspuns el în vreme ce-mi scotea bagajele din portbagaj.

– Păi, lumea zice că se vor întâmpla lucruri serioase în 2012. Cine știe, poate chiar Sfârșitul.

– Ei, totdeauna zic așa. Am tot așteptat și-n 2000 să se-ntâmple chestia asta, mi-a replicat el clătînând din cap cu regret. Dar venise vremea să-și primească bacșișul, astfel că șoferul voia să încheiem conversația într-o notă pozitivă. Noi continuăm să lucrăm, așa că anul de care ai zis ar putea fi cel hotărât.

1

DE CE, TOTUȘI, 2012?

După un drum de două ore prin jungla populată de tarantule și crocodili, unde a fost filmată recent o nouă serie din reality-show-ul *Supraviețuitorul*, trecând de o antică arenă mayașă în care erau sacrificați atât învingătorii, cât și învinșii (iată un element care ar fi mărit considerabil numărul de spectatori ai seriei), și după ce am urcat încinși cele o sută de trepte abrupte și mâncate de vreme ale ruinelor vechi de 1 800 de ani, cunoscute sub numele de Marea Piramidă, piesa de rezistență a Mundo Perdido (Lumea pierdută) – cea mai veche parte a ansamblului de la Tikal, iată cu ce ne-am ales: „Problema trebuie să fie la serverul vostru. Vorbește la CalTech și spune-le să reconfigureze...“, îi explica un tinerel de douăzeci și ceva de ani celuilalt.

Să nu-ți vină să le smulgi, de vii, inimile din piept, să le arunci cadavrele pe treptele de piatră în jos și să zici că totul e un sacrificiu uman adus lui Bill Gates?! Iată-ne în adâncul junglei guatemaleze, pe treptele unui templu străvechi, și aiuriților ăstora tot la computere le e gândul.

Am vrut să mă duc la Tikal, unde își au originea unele dintre cele mai vechi profeții mayașe, pentru a înțelege mai bine ceea

ce până atunci fusese pentru mine doar un volum de date teoretice prea puțin verificate – de pildă că în calendarul mayaș, epoca actuală, numită Era a Patra, a început pe 13 august 3114 î.Cr., dată marcată ca 0.0.0.0.1 (Ziua Unu), și se va încheia pe 21 decembrie 2012 d.Cr., adică 13.0.0.0.0 (Ziua Ultimă). Puteam recita și eu această frază și multe altele suficient de corect, dar – la fel ca în cazul calculului infinitezimal de gradul al doisprezecelea (derivata lui n la cub este $3n$ la pătrat, dar ce-i aceea derivată, totuși?) – nu înțelegeam cu adevărat ceea ce spuneam.

Problema era calendarul – pentru mine un obiect banal, intrinsec, al existenței contemporane. Viața fără el ar fi, desigur, de neimaginat, dar așa ceva n-o să se întâmple niciodată, și atunci de ce să mă gândesc la o asemenea posibilitate? Se pare că a existat la un moment dat o dispută între papi, cu privire la numărul zilelor pe care ar trebui să le aibă februarie și august, dar și chestiunea asta a fost deja rezolvată acum cinci sute de ani. Iar exact la miezul nopții pe 1 ianuarie 2006, cel care răspunde de ceasul atomic oficial a adăugat o secundă pentru prima dată din 1999, fiindcă rotația Pământului este încetinită de atracția gravitațională în creștere a Lunii – aspect care ar fi interesant de analizat, dacă am dispune de suficient timp în viața noastră agitată pentru a înțelege de ce se întâmplă asta.

Fundamentalistii insistă că totul e scris în cartea lor sfântă – indiferent care ar fi aceea – dar cu ocazia vizitei mele la ruinele mayașe din Guatemala mi s-a spus pentru prima dată că totul e scris nu în vreo carte sfântă, ci în calendar, iar asta pentru mine a fost suficient. Mayașii își iubeau calendarele, pe care le considerau ilustrări vizuale ale trecerii timpului și deci ale desfășurării vieții. Ei transpuneau această desfășurare nu într-unul, ci în douăzeci de calendare. Numai cincisprezece dintre acestea au fost dezvăluite lumii moderne; restul sunt păstrate în secret de bătrânii

mayașilor. Calendarele mayașe au la bază deplasarea Soarelui, a Lunii și a planetelor vizibile, ciclurile recoltei și cele ale vieții insectelor, și variază ca durată de la 260 de zile la 5 200 de ani și chiar mai mult.

În Cholqij, calendarul de 260 de zile care marchează ciclul de graviditate al femeii și totodată numărul de zile dintr-un an în care planeta Venus răsare dimineța, fiecare zi este reprezentată printr-unul dintre cele douăzeci de simboluri ale divinităților sau îndrumătorilor spirituali numiți Ajau. Numărul 20 este sacru pentru mayași, fiindcă omul are douăzeci de degete – zece la mâini, pentru a atinge cerul, și zece la picioare, pentru a simți pământul. După părerea lor, numărul 10, atât de important în matematica noastră, era doar o jumătate de măsură.

În conformitate cu Gerardo Kanek Barrios și Mercedes Barrios Longfellow, autori ai lucrării *The Maya Cholqij: Gateway to Aligning with the Energies of the Earth (Calendarul Cholqij mayaș: calea către alinierea cu energiile Pământului)*, publicată în 2005, treisprezece forțe influențează cele douăzeci de divinități Ajau. Numărul 13 derivă din faptul că există tot atâtea articulații majore în corpul omenesc (una la gât, două la umeri, două la coate, două la mâini, două la șolduri, două la genunchi și două la glezne), care constituie puncte nodale ale energiilor corporale și cosmice. Treisprezece forțe înmulțite cu douăzeci de divinități, egal cele 260 de zile ale calendarului.

Profețiile mayașe referitoare la anul 2012 țin de calendarul Numărătorii Lungi, numit Winaq May Kin, care se întinde pe aproximativ 5 200 de ani solari – o perioadă pe care mayașii o numesc „un Soare“. În ciudata schemă mayașă a lucrurilor, anul are 360 de zile; restul de 5,25 de zile (cu $4 \times 0,25$ pentru ziua în plus din anul bisect) sunt considerate „în afara timpului“, fiind dedicate, în mod tradițional, recunoștinței pentru anul care a trecut și celebrării celui

care urmează să înceapă. Astfel, 5 200 de ani mayași echivalează cu aproximativ 5 125 de ani de-ai noștri, gregorienii. De la apariția civilizației umane, au trecut trei Sori, iar acum suntem pe cale să-l încheiem pe cel de-al patrulea, care se va sfârși pe 21.12.2012.

Sistemul numeric mayaș este vigesimal, adică se bazează pe multipli de 20, nu de 10. În acest sistem, prima cifră din dreapta dintr-un număr este cea a unităților unei zile; a doua, pentru unitățile grupului de 20 de zile; a treia, pentru unitățile grupului de 360 de zile, sau un an solar mayaș; a patra, pentru unitățile grupului de 7 200 de zile, sau douăzeci de ani solari mayași; iar a cincea, pentru unitățile grupului de 144 000 de zile, adică 400 de ani solari mayași. Interesant este faptul că numărul 144 000 apare în Biblie, în Apocalipsă, unde se referă la cei care vor fi salvați și îl vor slăvi pe Dumnezeu în perioada tumultuoasă ce precedă cea de-a Doua Venire a lui Isus.

În 13.0.0.0.0 – modul prin care mayașii desemnează 21.12.2012 – 13 este numărul *baktun*-ilor, perioade de câte 400 de ani solari mayași, adică de câte 144 000 de zile. Așa cum am menționat deja, numărul 13 are un caracter sacru în cosmologia lor. Un Soare este egal cu de 13 ori 144 000 de zile, adică are 1 872 000 de zile, respectiv 5 200 de ani solari mayași de câte 360 de zile. În ziua de după încheierea unui Soare, calendarul Numărătorii Lunii începe din nou. Prin urmare, data de 22 decembrie 2012, ziua de după apocalipsă – dacă va mai exista o asemenea zi – va deveni din nou data mayașă 0.0.0.0.1.

SĂGEȚILE ȘI CICLURILE TIMPULUI

Cum au devenit mayașii atât de obsedați de timp, în jungla lor și pe podișurile pe care trăiau? La urma urmei, nu aveau avioane de prins, mesaje de trimis și nici măcar nu călătoreau nicăieri.

„La prima vedere, pare o exagerare să acorzi o importanță atât de mare calendarului sacru (mayaș). Și totuși, cei care cunosc rolul lui în viața Americii Centrale precolumbiene știu că el este strâns legat de multe dintre cele mai sofisticate aspecte ale vieții intelectuale ale regiunii în Antichitate – dacă nu cumva de toate: cunoașterea caracterului ciclic al mișcării corpurilor cerești, evoluția aptitudinilor matematice grație cărora puteau lucra cu numerele derivate din aceste cicluri, și dezvoltarea unui sistem de hieroglife pentru consemnarea rezultatelor... odată cu ele trebuie să fi apărut și majoritatea jaloanelor civilizației – astronomia, matematica, scrierea, planificarea urbană“⁴¹, scrie Vincent H. Malmstrom de la Colegiul Dartmouth.

Toți știm, intuitiv, că timpul curge deopotrivă liniar, aidoma săgeților țâșnite dintr-un arc, și ciclic. Săgețile se referă la simplul fapt că fiecare minut vine după cel precedent, într-o linie dreaptă, spre infinit, sau până ce Timpul se sfârșește. Ciclurile sunt continuumuri eterne, precum ziua și noaptea, primăvara, vara, toamna și iarna, creșterea și descreșterea Lunii. Ciclurile și săgețile timpului pot fi, de asemenea, percepute ca reflectând atitudini diferite față de istorie: „cei care o ignoră sunt condamnați s-o repete“ (ciclu), *versus* „veștile de ieri“ (săgeată). Eu am înclinat întotdeauna spre cea de-a doua tabără, fiind de părere că, deși interesantă, istoria este sinonimă cu trecutul. Dar după ce m-am despărțit de soția mea pe când aveam cam aceeași vârstă și mai mult sau mai puțin aceeași înălțime, greutate și înfățișare ca tatăl meu când s-a despărțit de mama, scenariul de tip „condamnat să o repete“ mi s-a părut oarecum veridic.

Fiecare cultură are predilecție pentru săgeți sau cicluri. Societatea contemporană occidentală, postindustrială, pune accentul pe scurgerea liniară a timpului, mereu mai accelerată, clipind și piuind la ceasuri, la cuptoarele cu microunde, la telefoanele mobile

și la alte dispozitive electronice. Afinitatea pentru săgeți denotă orientarea societății respective către schimbare și progres, uneori până la punctul în care sunt ignorate valorile eterne, recurente. Este posibil ca un atare dezechilibru să fi fost generat de trecerea de la economia bazată pe agricultură, care este, desigur, în armonie cu ciclurile sezoniere, la producția de tip industrial și informatic, mai puțin dependentă de aceste ritmuri.

Societatea mayașă era și este încă una orientată ciclic. Membrii ei recunosc existența ciclurilor în orice, iar acest lucru le place. În etosul lor cosmic, progresul nu este nici pe departe la fel de important ca seninătatea pe care o oferă armonia cu ritmurile eterne ale naturii. Dezavantajul, firește, este acela că, fiind focalizați pe asemenea cicluri nesfârșite, se poate ca mayașii să nu observe schimbările survenite de la o zi la alta în jurul lor – o „neatenție” care explică de ce, așa cum au remarcat numeroși istorici, societatea mayașă clasică a degenerat și s-a prăbușit, fără ca membrii ei să recunoască măcar semnele de avertizare. Teoriile variază de la dezangajarea voluntară, ceea ce înseamnă că locuitorii pur și simplu și-au părăsit orașele și au renunțat, în mare parte, la stilul lor de viață, pentru motive (oculte) numai de ei știute, la tulburări civile și la afirmația că, de fapt, civilizația nu a decăzut, ci a intrat într-un con de umbră, devenind clandestină.

În prezent, majoritatea specialiștilor consideră că degradarea mediului înconjurător² este cea care „le-a pus capac”. În recenta sa carte *Collapse: How Societies Choose to Fail or Succeed (Colaps: Cum aleg societățile să eșueze sau să reușească)*, Jared Diamond prezintă cultura antică mayașă ca pe un studiu de caz privind modul în care nu ar trebui să se comporte societatea umană față de mediul înconjurător. Autorul demonstrează în mod metodic că mayașii și-au exploatat exagerat pământul, l-au defrișat și l-au suprapopulat. Un studiu NASA din 2004 confirmă această teză.

Polenul identificat în sedimente prelevate din zona Tikal, datând de circa 1 200 de ani, deci dinainte de prăbușirea civilizației mayașe, sugerează că arborii dispăruseră aproape complet, fiind înlocuiți de buruieni.

Diamond este de părere că, în perioada clasică a civilizației mayașe, densitatea populației atinsese circa 650 de locuitori pe kilometrul pătrat – dublu față de densitatea înregistrată actual în Burundi sau Rwanda, două dintre cele mai dens populate și mai turbulente state din Africa. În mod inevitabil, au izbucnit lupte pentru resursele limitate, iar acestea au dus la colapsul social: în mai puțin de un secol, populația s-a redus cu 80 sau 90 la sută, de la valori ce variau între 5 și 14 milioane de locuitori în anii 800 d.Cr.

„Trebuie să ne întrebăm de ce suveranii și nobilimea nu au recunoscut și nu au soluționat aceste probleme aparent evidente, care le-au subminat societatea. Atenția lor era în mod evident concentrată pe preocupările de termen scurt: îmbogățirea personală rapidă, câștigarea războaielor, construirea de monumente, rivalitatea cu ceilalți și obținerea unor cantități suficiente de hrană pentru ca toate atari activități să poată fi susținute. La fel ca majoritatea liderilor din istorie, regii și nobilii mayași nu se concentrau asupra problemelor pe termen lung, în măsura în care le recunoșteau”³, scrie Diamond.

Declinul civilizației maya din punctul de vedere al puterii, al prosperității și al populației este, probabil, unul dintre cele mai drastice din toate timpurile. Dar pune el la îndoială oare înțelepciunea mayașilor? În mod cert, nu o susține – decât poate în domeniul catastrofelor, pe care, din perspectivă istorică, se pare că mayașii le-au cunoscut mai bine decât oricine altcineva.

ÎNVÂRTELI DE SFÂRLEAZĂ

Indignarea justificată încă îmi fierbea în minte când mi-am dat seama că discuția despre computere dintre cei doi zăltați, pe ruinele piramidei din Tikal, probabil că nu diferea prea mult, ca esență, de conversațiile care se desfășurau aici în vechime. La urma urmei, piramida pe care ne aflam fusese construită în mod special pentru ca astronomii să poată cartografia bolta cerească și să măsoare timpul celest.

Imaginați-vă doi astronomi mayași, unul vârstnic și celălalt mai tânăr, discutând despre stele în ajunul echinocțiului de primăvară. Cel vârstnic observă că Polaris, steaua polară din emisfera nordică, nu se mai află în același loc în care se afla cu treizeci și șase de ani în urmă, când și-a început el măsurătorile. Cu timpul, steaua s-a deplasat spre vest, declară astronomul veteran, cu o distanță aproximativ egală cu lățimea Lunii pline (cam jumătate de grad).

Colegul lui mai tânăr se scutură oripilat la auzul unei asemenea erezii. Din timpuri imemorabile, unul dintre preceptele de bază ale credinței celeste spune că la o dată anume, stelele trebuie să se afle exact în aceeași poziție, în fiecare an. A susține contrarul înseamnă a afirma că marele orologiu celest nu funcționează corect.

În cele din urmă adevărul a avut câștig de cauză și descoperirea astronomului vârstnic a fost inclusă în cosmologia mayașă. Poate cu două milenii și jumătate în urmă, astronomii mayași au înțeles uimitorul adevăr că încet, însă inexorabil, cerurile alunecă spre vest cu circa un grad la fiecare 72 de ani, completând un cerc în 26 000 de ani solari mayași – o perioadă egală cu cinci Sori. În următorii cinci Sori, steaua polară nu va mai fi Polaris, sau Steaua Nordului, ci Vega, după care situația va reveni la cea inițială.

Așa cum ni se reamintește mereu de la Copernic înapoi, nu corpurile cerești, ci Pământul este cel care se deplasează. Planeta

noastră se rotește ca o sfârlează în jurul propriei sale axe. Dacă veți privi un titirez rotindu-se, veți observa că axa lui descrie lent un cerc micuț. Acest proces poartă numele de precesie și seamănă foarte bine cu ceea ce percepem noi ca rotație a corpurilor cerești.

Precesia pare să fi fost descoperită mai mult sau mai puțin concomitent de numeroase culturi ale lumii. În mod tradițional, se consideră că primul care a înțeles că bolta cerească este de fapt un orologiu uriaș ce funcționează foarte lent a fost Hipparchus, un astronom grec care a trăit în secolul al II-lea î.Cr. Se pare însă că astronomii egipteni, babilonieni și sumerieni descoperiseră acest lucru înaintea sa.

Persanii și hindușii cunoșteau și ei fenomenul precesiei, poate tot datorită grecilor antici, și au fost atât de impresionați de faptul că bolta cerească se deplasează atât de lent, schițând un cer incredibil de mare, încât au atribuit acest proces zeului Mithra. În secolul al VI-lea î.Cr., mithraismul s-a răspândit cu rapiditate în India, Orientul Mijlociu și Europa. La apogeul său, în secolul al II-lea d.Cr., avea mai mulți adepți decât creștinismul în întregul Imperiu Roman. Doctrina sa esențială avea la bază sacrificarea taurului sacru, din trupul căruia izvorâseră toate binefacerile. Deși mithraismul a dispărut în secolul al III-lea d.Cr., iar mai târziu islamismul a cucerit teritoriul Persiei, anul nou persan este și astăzi celebrat la echinocțiul de primăvară, de obicei pe 20 martie – un memento festiv al epocii mithraismului.

Ciclurile de lungă durată ale mișcărilor de rotație și revoluție ale Pământului nu au doar o importanță vizuală, în conformitate cu spusele strălucitului astronom sârb Milutin Milankovici. El a examinat trei cicluri, numite astăzi ciclurile Milankovici,⁴ studiind impactul acestora asupra climei și a catastrofelor survenite pe planeta noastră. Primul ciclu, al excentricității, face referire la faptul că forma orbitei terestre în jurul Soarelui se schimbă, de la